

Pranešimas spaudai

Liuksemburgas, 2018 m. rugsėjo 11 d.

„Oro tarša. ES piliečių sveikata vis dar nepakankamai apsaugota“ – įspėja auditoriai

Remiantis nauja Europos Audito Rūmų ataskaita, ES veiksmais, skirtais apsaugoti žmonių sveikatą nuo oro taršos, nepasiekta numatyto poveikio. Kasmet ES dėl oro taršos pirma laiko miršta apie 400 000 žmonių ir patiriama šimtai milijardų eurų su sveikata susijusių išorės kaštų. „Tačiau į šiuos svarbius žmogiškuosius ir ekonominius kaštus vis dar neatsižvelgiama vykdant atitinkamus veiksmus visoje ES“ – įspėja auditoriai. Jie priduria, kad oro teršalai, kaip antai, kietosios dalelės, azoto dioksidas ir pažemio ozonas, yra daugumos pirmalaikių mirčių priežastis, o didžiausias pavojus kyla žmonėms miestų teritorijose.

2008 m. Aplinkos oro kokybės direktyva yra kertinis ES švaraus oro politikos akmuo, kadangi joje nustatyti oro kokybės standartai atsižvelgiant į teršalų koncentraciją ore. Auditoriai vertino Direktyvos koncepciją, tai, ar valstybės narės ją įgyvendino veiksmingai, ir kaip Komisija stebėjo ir užtikrino jos įgyvendinimą. Be to, jie vertino, ar į oro kokybę buvo tinkamai atsižvelgta kitose ES politikose ir buvo vykdomas tinkamas finansavimas ES lėšomis, ir ar visuomenė buvo gerai informuota oro kokybės klausimais.

„Oro tarša yra didžiausia aplinkosauginė rizika sveikatai Europos Sąjungoje, – teigė už ataskaitą atsakingas Europos Audito Rūmų narys Janusz Wojciechowski. – Pastaraisiais dešimtmečiais ES politikos prisidėjo prie išmetamų teršalų kiekio mažinimo, tačiau oro kokybė nepagerėjo tuo pačiu lygiu, ir ji vis dar turi didelį poveikį visuomenės sveikatai.“

ES oro kokybės standartai buvo nustatyti beveik prieš dvidešimt metų, ir auditoriai nustatė, kad kai kurie iš jų yra daug švelnesni, palyginti su Pasaulio sveikatos organizacijos gairėmis ir naujausiais moksliniais įrodymais. Auditoriai teigia, kad nors išmetamų oro teršalų kiekis mažėjo, dauguma valstybių narių vis dar nesilaiko ES oro kokybės standartų ir nepakankamai imasi veiksmingų veiksmų, skirtų pagerinti oro kokybę.

Taip pat yra rizika, kad oro tarša bus nepakankamai įvertinta, nes ji galėjo būti stebima netinkamose vietose. Oro kokybės planai, kurie yra Aplinkos oro kokybės direktyvos pagrindinis reikalavimas, dažnai nepasiekė numatytų rezultatų.

Šio pranešimo spaudai tikslas – pateikti Europos Audito Rūmų specialiosios ataskaitos pagrindines mintis.

Visa ataskaita pateikta www.eca.europa.eu.

ECA Press

Mark Rogerson – atstovas ryšiams su visuomene

T: (+352) 4398 47063

M: (+352) 691 55 30 63

Damijan Fišer – atstovas spaudai

T: (+352) 4398 45410

M: (+352) 621 55 22 24

12, rue Alcide De Gasperi - L-1615 Luxembourg

E: press@eca.europa.eu

@EUAuditors

eca.europa.eu

Europos Komisija susiduria su sunkumais stebėdama valstybių narių veiksmingumą siekiant oro kokybės tikslų. Iki šiol jos vykdymo užtikrinimo procedūromis nebuvo galima užtikrinti, kad valstybės narės laikytųsi Direktyvoje nustatytų oro kokybės ribinių verčių. Auditoriai teigia, kad nepaisant to, kad Komisija ėmėsi teisinių veiksmų prieš daugelį valstybių narių ir sprendimai buvo priimti jos naudai, valstybės narės ir toliau dažnai pažeidžia oro kokybės ribas.

Auditoriai pažymi, kad oro kokybei skirtas ES finansavimas gali būti naudinga parama, tačiau finansuojami projektai ne visuomet yra pakankamai tikslingi. Vizitų valstybėse metu jie matė keletą gerų projektų pavyzdžių. Tai visų pirma buvo ES LIFE programos remiami projektai.

Auditoriai teigia, kad visuomenės sąmoningumo ir informuotumo didinimui tenka svarbus vaidmuo sprendžiant oro taršos, rimtos visuomenės sveikatos problemos, klausimą. Pastaruoju metu piliečiai vis aktyviau dalyvauja sprendžiant oro kokybės klausimus ir kreipiasi į nacionalinius teismus bei keliose valstybėse narėse sulaukė teigiamo sprendimo, ginančio jų teises į švarų orą. Auditoriai nustatė, kad Aplinkos oro kokybės direktyva yra ginamos piliečių teisės kreiptis į teismus ne taip aiškiai kaip keliomis kitomis aplinkos apsaugos direktyvomis. Jie teigia, kad piliečiams pateikiama informacija apie oro kokybę kartais buvo neaiški.

Siekiant pagerinti ES oro kokybę, auditoriai rekomenduoja:

- Europos Komisija turėtų imtis veiksmingesnių veiksmų;
- Aplinkos oro kokybės direktyva turėtų būti atnaujinta;
- oro kokybės politikai turėtų būti skiriamas prioritetas ir ji turėtų būti integruota į kitas ES politikas;
- turėtų būti didinamas visuomenės sąmoningumas ir informuotumas.

Pastabos leidėjams

Europos Audito Rūmai pristato savo specialiąsias ataskaitas Europos Parlamentui ir ES Tarybai bei kitoms suinteresuotosioms šalims, kaip antai nacionaliniams parlamentams, pramonės suinteresuotiesiems subjektams ir pilietinės visuomenės atstovams. Didžioji dauguma mūsų ataskaitose pateikiamų rekomendacijų yra praktiškai įgyvendinamos. Šis aukštas tikslų įgyvendinimo lygis atspindi mūsų darbo naudą ES piliečiams.

Specialioji ataskaita Nr. 23/2018 „Oro tarša. Mūsų sveikata vis dar nepakankamai apsaugota“ paskelbta Europos Audito Rūmų interneto svetainėje (eca.europa.eu) 23 ES kalbomis.